

JAUME BARTUMEU
President de Progressistes-SDP

Encara hi som a temps

No podem esperar que sigui massa tard per actuar

Aquesta primera quinzena de febrer estem fent conèixer un estudi sobre l'evolució recent de tres microestats europeus de referència per a Andorra, Mònaco, Liechtenstein i San Marino: *Evolució dels Microestats Europeus (2017-2020). Aportació a un debat sobre el futur econòmic i social d'Andorra.*

L'equip del Centre d'Estudis i Recerca Socialdemòcrata vam encomanar l'estiu passat a TRACIS, Projectes Econòmics i Financers, un equip d'economistes de Barcelona amb el qual col·laborem d'ençà la seva fundació el 2011, l'elaboració d'aquest estudi.

La situació d'Andorra ja no era bona el setembre del 2019, quan, a suggeriment d'Oscar Ribas Reig, vam assumir la iniciativa de tirar endavant l'estudi.

L'estudi comparatiu dels tres altres microestats intenta respondre a dues qüestions clau: On som? i, Com estem?

Després d'intentar respondre a aquestes dues qüestions, les nostres reflexions ens porten, és clar, a una idea de futur, la tercera pregunta inevitable: Què hem de fer?

Les terribles conseqüències econòmiques que comportarà, aquest any 2021, la crisi sanitària derivada de la pandèmia de la Covid-19 no han fet més que agreujar i deixar en evidència les febleses d'Andorra.

L'evolució de la tercera onada de la pandèmia empeny tota la zona euro cap a una segona recessió. Les previsions retallen més encara el creixement pel

2021 i els estats veïns mantenen fortes restriccions a la mobilitat.

Hi ha una opinió, força estesa en els sectors empresarials del país, que no es recuperaran els nivells de facturació previs a la crisi del coronavirus pel cap baix fins al 2023. Queda doncs una llarga travessia del desert, de dos o tres anys, durant la qual les restriccions a la mobilitat i el coronavirus seguiran sent protagonistes.

El setembre del 2019 vam impulsar aquest estudi a suuggestiment d'Oscar Ribas

---

Per això penso –així ho dic en el Propòsit de la publicació– que el futur del país, des de la nostra perspectiva política, sempre orientada en el marc de la Constitució, s'ha d'encarar en un doble vessant: d'una banda aconseguir un bon acord amb la Unió Europea i d'altra banda tornar a l'equilibri en les relacions entre els països veïns que demana la Constitució. Aquest doble vessant requereix restablir i reforçar la relació amb França sota l'arbitratge del Copríncep francès.

I en aquest marc el primer que cal fer és interpretar de manera correcta la realitat històrica. Hem de ser conscients que les unitats polítiques separades i petites (els microestats com Liechtenstein, Mònaco, San Ma-

rino i Andorra) cada dia tindran menys espai, menys lloc, en el món que es dibuixa aquest inici del 2021. I els serà pràcticament impossible viure, subsistir com a entitats polítiques diferenciades, si no aconseguim un bon embrancament amb la Unió Europea.

Sense aquest aixopluc la pluja esdevindrà un diluvi universal que ens arrossegirà. Ho estem veient, dissortadament, aquests mesos.

La súplica a la Generalitat de Catalunya, formulada pel cap de Govern el dia 7 de gener del 2021, perquè Catalunya ens vulgui "assimilar", és un gran error. I és també un dany molt greu a les institucions constitucionals perquè Andorra té un tractat de cooperació amb el Regne d'Espanya i la República Francesa. I és doncs amb el govern de Madrid que s'havia de parlar. Convé rectificar i redreçar la situació.

Ens cal realisme i esperança en la visió de la realitat de les institucions, i també valentia en la presa de decisions. Aquestes són condicions necessàries, perquè tothom pugui tenir les màximes oportunitats per realitzar el seu projecte vital i professional i, també, per contribuir al projecte col·lectiu. No només no són objectius incompatibles, sinó que es tracta de les dues cares de la mateixa moneda.

Com he escrit en el *Propòsit inicial* de l'estudi que publiquem, penso que encara hi som a temps i, responsablement, hem de buscar un nou horitzó per al futur d'Andorra.